

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Олексій ЗОРЯ

« 02 » Вересень 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Виробнича практика

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

галузь знань 07 Управління та адміністрування

ступінь вищої освіти Магістр

ПОЛТАВА
2024-2025 н. р.

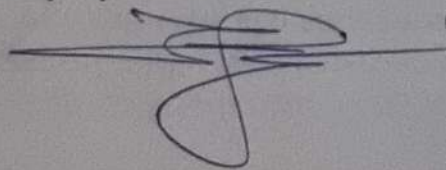
Розробник: Краснікова Оксана, доцент, кандидат економічних наук, доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Робоча програма практики розглянута та схвалена
на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від «02» вересня 2024 року № 1

Робоча програма практики схвалена радою з якості вищої освіти спеціальності
Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Протокол від 02 вересня 2024 р. № 1

Голова Ради з якості вищої освіти спеціальності
Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок

Світлана ЗОРЯ

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис виробничої практики

Елементи характеристики	072 ФБССФР_мд_2024
Загальна кількість годин	180
у тому числі самостійної роботи	-
Кількість кредитів	6
Місце в індивідуальному навчальному плані студента	Обов'язкова
Рік навчання (курс)	I
Семестр	2
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

2. Заплановані результати навчання

Метою проходження практики є закріплення теоретичних знань, набуття й удосконалення практичних навичок самостійної роботи з дисциплін професійної підготовки, формування у здобувачів вищої освіти умінь прийняття оптимальних управлінських рішень у фінансовій сфері, виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в практичній діяльності.

Завдання виробничої практики:

- вивчення організаційної структури суб'єкта господарювання та з'ясування місця й значення в ній фінансового (обліково-фінансового) відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу);
- набуття досвіду здійснення фінансово-економічної характеристики бази практики;
- закріплення практичних навичок із дисциплін професійної підготовки на базі конкретного суб'єкта господарювання;
- збір матеріалу для виконання індивідуального завдання та написання дипломної роботи;
- закріплення навичок підготовки наукових доповідей.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню:
компетентностей:

Загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК04. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК06. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

- фахові:

ФК01. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та

наукової діяльності.

ФК02. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ФК03. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК04. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК05. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

ФК06. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК07. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування, страхування та фондового ринку.

ФК08. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК09. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК10. Здатність володіти теоретичними та методичними прийомами для вирішення проблем фінансово-економічної безпеки та забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку національної економіки

програмних результатів навчання:

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПР14. Впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства.

ПР15. Визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізм фінансування інвестиційних проєктів.

3. Програма практики

Зміст практики визначається з урахуванням особливостей бази практики.

Зміст практики на базі підприємств різних галузей національної економіки:

Розділ 1. Загальна характеристика та організаційна структура підприємства. Повна і скорочена назва підприємства. Юридична адреса. Характеристика форми власності й організаційно-правової форми господарювання. Наявність філій, представництв, відділень та короткі відомості про них. Належність підприємства до концернів, асоціацій, холдингів тощо. Цілі та види діяльності підприємства. Організаційна структура підприємства. Склад і функції фінансового апарату, місце фінансової служби в загальній організаційній структурі підприємства. Організація фінансово-економічної роботи на підприємстві. Фінансові обов'язки та їх розподіл між спеціалістами підприємства.

Розділ 2. Фінансово-економічна характеристика підприємства. Аналіз фінансових показників бази практики з урахуванням її форми власності, виду діяльності та форми організації бізнесу. Аналіз складу, структури та динаміки майна й джерел формування капіталу підприємства. Оцінка показників формування фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності.

Розділ 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки на підприємстві. Вивчення політики управління оборотними активами (запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими активами) та необоротними активами на підприємстві. Аналіз політики управління капіталом підприємства. Визначення впливу фінансового левериджу на структуру капіталу підприємства. Проведення оптимізації структури капіталу підприємства. Аналіз фінансових механізмів управління формуванням операційного прибутку. Розрахунок операційного левериджу та аналіз точки беззбитковості. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Вивчення правил прийняття інвестиційних рішень. Аналіз методів, моделей торгівельних індикаторів та портфелів цінних паперів. Управління ліквідністю та фінансовою стійкістю підприємства. Вивчення політики управління фінансовими ризиками на підприємстві. Оцінка політики антикризового фінансового управління підприємством при загрозі банкрутства. Розробка механізму фінансової стабілізації підприємства при загрозі банкрутства.

Здійснення рейтингового оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства. Порядок організації фінансових взаємовідносин підприємства й банківських установ. Управління кредитоспроможністю підприємства. Здійснення управління банківськими кредитами. Порядок організації фінансових взаємовідносин підприємства й страхових компаній.

Розділ 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до напряму наукових досліджень (тем наукових робіт, курсових робіт, публікацій тощо) з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для самостійної роботи та наукових досліджень.

Зміст практики на базі банківської установи:

Розділ 1. Загальна характеристика та організаційна структура банківської установи. Повна і скорочена назва банку. Юридична адреса. Наявність філій, відділень тощо та короткі відомості про них. Цілі та види діяльності банківської установи. Рейтинги банку. Організаційна побудова банку. Органи управління банку та їх повноваження. Тип організаційної структури банку. Вплив на організаційну структуру банку специфіки його діяльності, стратегічних і тактичних цілей, історії розвитку.

Розділ 2. Фінансово-економічна характеристика банківської установи. Аналіз активів і пасивів банківської установи. Аналіз зобов'язань. Оцінка ліквідності й фінансової стійкості. Аналіз прибутковості банку. Види рахунків та механізм їх відкриття банком для своїх клієнтів. Процедура розміщення депозитних вкладів для фізичних та юридичних осіб. Механізм та умови здійснення недепозитних банківських операцій (продаж позик, надання кредитних гарантій, випуск цінних паперів, операції РЕПО тощо). Порядок надання різних видів кредитів банківською установою. Характеристика здійснення оцінки кредитоспроможності позичальника. Характеристика видів забезпечень, системи контролю за цільовим використанням кредитів та штрафних санкцій за їх нецільове використання. Механізм погашення кредитів. Оцінка організації розрахунків платіжними картками. Особливості здійснення факторингових і форфейтингових операцій (вартість таких послуг). Емісійні операції банку з цінними паперами. Операції банків з векселями (облік векселів, кредитування під заставу векселів, авалювання, акцептування та зберігання векселів банками тощо). Умови лізингових операцій, що надаються банківською установою. Аналіз операцій з торгівлі іноземною валютою, посередництва банків у фінансових розрахунках між експортером та імпортером. Оцінка посередницьких, консультаційних та інформаційних послуг, операцій з дорогоцінними металами банку. Аналіз надання інших банківських послуг банком для підприємств.

Розділ 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в банку. Застосування різних підходів оцінювання діяльності банку. Елементи стійкості комерційного банку. Структура банківських доходів і витрат. Планування підвищення прибутковості діяльності банку з урахуванням допустимого рівня ризику. Модель управління прибутковістю банківської діяльності. Аналіз впливу структури активів на ліквідність балансу банку. Оцінка залежності ліквідності

банку від рівня ризику окремих банківських операцій. Стратегія управління ліквідністю комерційного банку. З'ясування підходу (забезпечення ліквідності за рахунок активів, забезпечення ліквідності за рахунок позикових ліквідних коштів, збалансоване управління ліквідністю) до рішення ліквідності банку. Методи та інструменти управління ліквідністю комерційного банку. Сек'юритизація. Порядок організації фінансових взаємовідносин банківської установи із страховими компаніями та підприємствами. Оцінка кредитоспроможності підприємства. Управління дохідністю кредитного портфеля та методи ціноутворення за кредитами. Управління кредитним ризиком на рівні окремої позики та на рівні кредитного портфеля. Методика оцінювання якості кредитного портфеля. Характеристика основних методів управління проблемними кредитами.

Розділ 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до напряму наукових досліджень (тем наукових робіт, курсових робіт, публікацій тощо) з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для самостійної роботи та наукових досліджень.

Зміст практики на базі страхової компанії:

Розділ 1. Загальна характеристика та організаційна структура страхової компанії. Повна і скорочена назва страхової компанії. Юридична адреса. Інформація про відокремлені підрозділи та короткі відомості про них. Законодавчо-нормативна база, яка регулює діяльність страхової компанії. Відомості про державну реєстрацію в Єдиному державному реєстрі та про включення до Державного реєстру фінансових установ. Структура власності, відомості про власників істотної участі. Система управління страховика. Організаційна структура страховика. Перелік фінансових послуг (послуг із страхування, перестрахування), що надаються страховиком, інформація про ліцензії та дозволи. Інформація щодо договорів страхування. Інформація щодо вартості (ціни, тарифів) щодо фінансових послуг, що надаються страховиком. Політика винагороди страховика. Наявність гарантійних фондів чи компенсаційних схем, що застосовуються відповідно до законодавства страховиком. Інформація про видачу дозволу НБУ на передачу страхового портфеля та погодження плану передачі страхового портфеля.

Розділ 2. Фінансово-економічна характеристика страхової компанії. Аналіз джерел формування капіталу страхової компанії. Оцінка складу та структури страхових резервів. Оцінка складу, структури та динаміки доходів і витрат страховика. Аналіз динаміки показників формування фінансових результатів діяльності страхової компанії. Аналіз страхового доходу, витрат за страховими послугами та чистих витрат за утримуваними контрактами з перестрахування. Аналіз грошових надходжень і витрачання грошових коштів страхової компанії у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Оцінка фінансової надійності страховика.

Розділ 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в страховій компанії. Організація процесу планування страхової діяльності. Підготовка та оновлення плану безперервної діяльності, плану відновлення

діяльності чи плану фінансування страховика. Бізнес-модель діяльності страховика. Вивчення кадрової політики страховика. Аналіз показників ефективності управління кадрами страхової компанії. Маркетингова політика страхова. Служба маркетингу та її значення у забезпеченні ефективності управління маркетинговою діяльністю страховика. Вивчення політики управління ризиками страховика. Організація процесу врегулювання страховиках претензій. Аналіз ефективності управління грошовими потоками страховика. Забезпечення фінансової надійності страховика. Вплив тарифної політики страховика на фінансові результати. Програми перестрахування та їх роль у збалансуванні страхового портфеля. Управління платоспроможністю страхової компанії. Управління інвестиційною діяльністю страховика. Шляхи забезпечення ефективності та активізації інвестиційної діяльності страховика. Порядок організації фінансових взаємовідносин страхової компанії із банківськими установами та підприємствами. Система фінансового моніторингу.

Розділ 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до напряму наукових досліджень (тем наукових робіт, курсових робіт, публікацій тощо) з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для самостійної роботи та наукових досліджень.

Зміст практики на базі професійного учасника фондового ринку

Розділ 1. Загальна характеристика посередника фондового ринку та його організаційно-функціональна структура. Повна та скорочена назва учасника фондового ринку. Юридична адреса. Форма власності й організаційно-правова форма. Наявність філій, представництв, відділень та короткі відомості про них. Цілі та види послуг учасника фондового ринку. Організаційно-функціональна побудова учасника фондового ринку. Професійна діяльність учасника на фондового ринку. Організація фінансово-інвестиційної роботи.

Розділ 2. Фінансово-економічна характеристика учасника фондового ринку. Порядок ліцензування та регулювання діяльності професійних учасників фондового ринку. Кількість фінансових інструментів допущених до торгів та їх інвестиційна привабливість на фондовому ринку. Обсяг та структура операцій на фондовому ринку. Подання звітності та основні показники фінансово-інвестиційної діяльності учасника фондового ринку. Порядок та показники розглянутих справ про правопорушення на фондовому ринку.

Розділ 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки учасників фондового ринку. Електронна торгівельна система фондового ринку та її операційний механізм. Індикатори оцінки стану системи економічної безпеки фондового ринку. Капіталізація фондового ринку за лістингом. Ціноутворення та управління активами фондового ринку. Аналіз методів, моделей торгівельних індикаторів та портфелів цінних паперів. Аналіз здійснення хеджевих операцій з урахуванням ситуацій на фондовому ринку. Порядок організації фінансових взаємовідносин з іншими учасниками фондового ринку.

Розділ 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до напряму наукових досліджень (тем наукових робіт, курсових робіт, публікацій тощо) з

наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для самостійної роботи та наукових досліджень.

4. Структура (тематичний план) практики

Таблиця 2

Структура (тематичний план) виробничої практики на базі підприємств різних галузей національної економіки

Назви теми	Кількість годин
Тема 1. Загальна характеристика та організаційна структура підприємства	30
Тема 2. Фінансово-економічна характеристика підприємства	40
Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки на підприємстві.	80
Індивідуальне завдання	30
Разом	180

Таблиця 3

Структура (тематичний план) виробничої практики на базі банківської установи

Назви теми	Кількість годин
Тема 1. Загальна характеристика банківської установи та аналіз її фінансових показників	30
Тема 2. Фінансова діяльність банківської установи	40
Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в банку	80
Індивідуальне завдання	30
Разом	180

Таблиця 4

Структура (тематичний план) виробничої практики на базі кредитної спілки

Назви теми	Кількість годин
Тема 1. Загальна характеристика кредитної спілки та аналіз її фінансових показників	30
Тема 2. Фінансова діяльність кредитної спілки	40
Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в кредитній спілці	80
Індивідуальне завдання	30
Разом	180

Таблиця 5

Структура (тематичний план) виробничої практики на базі страхової компанії

Назви теми	Кількість годин
Тема 1. Загальна характеристика страхової компанії та аналіз її фінансових показників	30
Тема 2. Фінансова діяльність страхової компанії	40
Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в страховій компанії	80
Індивідуальне завдання	30
Разом	180

Таблиця 6

Структура (тематичний план) виробничої практики на базі професійного учасника фондового ринку

Назви теми	Кількість годин
Тема 1. Загальна характеристика фондової біржі та її організаційно-функціональна структура	30

Тема 2. Фінансова діяльність фондової біржі	40
Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки на фондовій біржі.	80
Індивідуальне завдання	30
Разом	180

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання з практики орієнтоване на розробку пропозицій щодо розв'язання спеціалізованої науково-практичної проблеми.

Зміст індивідуального завдання визначається з урахуванням напряму наукових досліджень студента.

Рекомендована тематика індивідуальних завдань:

1. Дослідити загальні та специфічні ризики в діяльності страхових компаній. Висновки підкріпити конкретними розрахунками.

2. Проаналізувати ефективність фінансово-господарської діяльності страхової компанії та визначити декілька конкретних напрямів її підвищення в сучасних умовах.

3. Розрахувати показники фінансової стійкості страхової компанії та порівняти їх з аналогічними показниками конкурентів.

4. Вивчити традиційні та альтернативні канали реалізації страхових послуг досліджуваної страхової компанії.

5. Дослідити сучасний стан та динаміку розвитку особистого страхування в області. Проілюструвати результати розрахунків графічно. Провести порівняльний аналіз розвитку особистого страхування в області (районі) та в деяких інших областях (районах).

6. Розглянути діяльність страхових посередників в Україні та оцінити ефективність їхньої діяльності. Провести порівняльний аналіз діяльності страхових посередників на вітчизняному страховому ринку та страхових ринках інших країн світу.

7. Охарактеризувати напрями взаємодії банківських та страхових організацій. Навести цифрові дані (страхування банківського ризику, страхування майнових ризиків банку тощо) та зробити відповідні висновки.

8. Розкрити сутність страхування лізингової діяльності кредитної організації на конкретному прикладі. Навести реальні розрахунки.

9. Вивчити фінансові взаємовідносини сільськогосподарського підприємства і страхових організацій. Проаналізувати обсяги застрахованого майна та страхові відшкодування за останні три роки. Проілюструвати результати розрахунків графічно.

10. Розглянути сучасний стан розвитку страхування майна виробників сільськогосподарської продукції в регіоні. Визначити фактори, що гальмують розвиток сучасного вітчизняного сільськогосподарського страхування. Обґрунтувати базовий перелік страхових ризиків для сільськогосподарського страхування у нашому регіоні.

11. Дослідити сучасний стан і перспективи розвитку добровільного страхування в сільському господарстві регіону. Провести порівняльний аналіз вигідності застосування умовної чи безумовної франшизи при добровільному

сільськогосподарському страхуванні (з точки зору страхувальника). Провести оцінку і визначити найбільш вигідні для страхувальника форми страхової відповідальності при сільськогосподарському страхуванні на конкретних прикладах.

12. Вивчити сучасний стан вогневого страхування в регіоні. Провести порівняльний аналіз розвитку страхування майна від вогню в Україні та в економічно розвинених країнах. Визначити фактори, що зумовлюють специфіку розвитку ринку страхування майна від вогню в нашому регіоні.

13. Розкрити особливості сучасного стану вітчизняних ринків страхування будівельно-монтажних ризиків, страхування майна від поломок, страхування післяпускових гарантійних зобов'язань. Визначити причини, що гальмують розвиток відповідних ринків в Україні. Обґрунтувати базовий перелік технічних ризиків, які доцільно брати на страхування страховикам в нашому регіоні.

14. Проаналізувати сучасний стан розвитку ринків страхування майна від вогню та інших небезпек, страхування від перерв у виробництві, страхування відповідальності товаровиробників. Проілюструвати результати розрахунків графічно.

15. Розглянути сучасний стан страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Проілюструвати результати розрахунків графічно. Оцінити ефективність обов'язкового страхування відповідальності власників автотранспортних засобів.

16. Дослідити сучасний стан страхування життя в регіоні. Визначити основні фактори, що зумовили даний стан і динаміку розвитку страхування життя. Провести порівняльний аналіз вигідності будь-якого (за Вашим вибором) страхового продукту із страхування життя порівняно з депозитним вкладом на банківський рахунок на той самий строк.

17. Вивчити сучасний стан страхування здоров'я громадян та страхування від нещасних випадків в регіоні та навести цифрові дані. Обґрунтувати базовий перелік страхових ризиків для страхування здоров'я у регіоні.

18. Провести оцінку і визначити найбільш вигідні для страхувальника форми страхової відповідальності при сільськогосподарському страхуванні (на конкретних прикладах).

19. Розкрити особливості розвитку ринку страхування вантажів в регіоні. Обґрунтувати напрями розвитку ринку страхових послуг по страхуванню вантажів.

20. Проаналізувати стан страхування автомобілів, автовантажів та страхування відповідальності власників автотранспортних засобів в Україні. Оцінити сучасну ефективність обов'язкового страхування відповідальності власників автотранспортних засобів.

21. Дослідити сучасний стан страхування майна громадян в регіоні (навести цифрові дані). Охарактеризувати фактори, що впливають на розвиток страхування майна громадян. Обґрунтувати базовий перелік ризиків по страхуванню майна громадян в нашому регіоні.

22. З'ясувати сучасний стан вітчизняного ринку страхових послуг по страхуванню домашнього майна громадян. Скласти анкету та провести опитування (не менш, ніж 30 осіб – можливо, однокурсників) з метою з'ясування та ранжирування причин повільного розвитку страхування домашнього майна громадян в нашому регіоні.

23. Проаналізувати стан розрахунків досліджуваного підприємства з податковими органами по ПДВ за останні три роки в розрізі окремих декларацій. Проілюструвати результати розрахунків графічно. Перевірити правильність нарахування та сплати ПДВ.

24. Проаналізувати стан розрахунків досліджуваного підприємства з податковими органами по акцизному податку. Розглянути особливості нарахування акцизного податку за різними типами ставок. Перевірити правильність нарахування та сплати акцизного податку.

25. Дослідити стан розрахунків досліджуваного підприємства з податковими органами по податку на прибуток за останні три роки. Проілюструвати результати розрахунків графічно. Перевірити правильність нарахування та сплати податку на прибуток.

26. Проаналізувати динаміку нарахування та сплати в досліджуваному підприємстві податку на доходи фізичних осіб за останні три роки. Дослідження провести в розрізі оподатковуваних та неоподатковуваних видів доходів.

27. Вивчити обсяги нарахованої і сплаченої плати за землю на досліджуваному підприємстві за останні три роки в розрізі звітних періодів. Проілюструвати результати розрахунків графічно. Перевірити правильність нарахування та сплати плати за землю.

28. Вивчити порядок застосування податкових соціальних пільг по податку на доходи фізичних осіб. Навести приклади розрахунку сум податку на доходи фізичних осіб за умови використання різних видів соціальних пільг за даними досліджуваного суб'єкта підприємництва. Перевірити наявність на підприємстві всіх необхідних підтверджуючих документів, що надають право відповідним працівникам застосовувати пільги.

29. Перевірити правильність нарахування та сплати транспортного податку. Дослідити обсяги нарахованого і сплаченого податку на досліджуваному підприємстві за останні три роки в розрізі звітних періодів. Проілюструвати результати розрахунків графічно.

30. Вивчити розміри, динаміку та структуру усіх податків і зборів, що сплачуються підприємством – платником єдиного податку. Проілюструвати результати розрахунків графічно. Перевірити правильність їх нарахування та сплати.

31. Дослідити процеси нарахування і сплати екологічного податку в досліджуваному підприємстві за останні три роки. Проілюструвати результати розрахунків графічно. Перевірити правильність проведення розрахунків по зазначеному податку.

32. Розглянути процес нарахування ренти за користування радіочастотним ресурсом України. Перевірити правильність його нарахування

та сплати. Скласти розрахунок ренти за користування радіочастотним ресурсом України.

33. Проаналізувати стан розрахунків досліджуваного підприємства по рентній платі за спеціальне використання води. Перевірити правильність нарахування та сплати ренти за спеціальне використання води. Скласти розрахунок даного платежу.

34. Дослідити процеси нарахування і сплати рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в досліджуваному підприємстві за останні три роки. Проілюструвати результати розрахунків графічно. Перевірити правильність проведення розрахунків по зазначеному платежу.

35. Провести нарахування всіх місцевих податків і зборів, які сплачує досліджуване підприємство за останній рік. Визначити структуру, правильність нарахування та сплати всіх місцевих податків і зборів, що сплачуються суб'єктом підприємництва.

36. Дослідити порядок нарахування та сплати єдиного податку в досліджуваному підприємстві за останні три роки. Проілюструвати результати розрахунків графічно. Перевірити правильність нарахування та сплати єдиного податку.

37. Провести порівняльний аналіз оподаткування досліджуваного підприємства на загальній і спрощеній системі оподаткування.

38. Розглянути особливості податкового планування в сучасних умовах. Порівняти планові податкові надходження з фактичними.

39. Дослідити неформалізовані критерії фінансового стану підприємства, провести аналіз платоспроможності підприємства відповідно до методичних рекомендацій законодавства України. Розрахувати спеціальні моделі прогнозування банкрутства. Перевірити, чи не суперечать результати діагностики вірогідності банкрутства підприємства за вище перерахованими методами один одному, та узагальнити обрахунки. Якщо підприємство є потенційним банкрутом, запропонувати декілька реальних шляхів його запобігання.

40. Провести прогнозування та аналіз ринкової ситуації для виявлення загроз банкрутства підприємства. Застосувати вітчизняні та закордонні методики прогнозування банкрутства. Перевірити, чи не суперечать результати діагностики вірогідності банкрутства підприємства один одному, та узагальнити їх. Запропонувати конкретні фінансові управлінські рішення, що можуть запобігти банкрутству.

41. Ознайомитись з системою раннього попередження та реагування на підприємстві. Оцінити зовнішні умови, в яких функціонує підприємство. З допомогою методу бенчмаркінгу дати оцінку фінансовому стану підприємства порівняно із іншими підприємствами галузі. По виявлених недоліках запропонувати напрями покращення фінансового стану з погляду фінансового менеджменту.

42. Проаналізувати фінансово-господарський стан підприємства, виявити причини фінансової кризи підприємства. Намітити стратегічні цілі санації підприємства, скласти санаційний та фінансовий план. Розрахувати

ефективність санації господарюючого суб'єкта. Розробити заходи щодо реалізації плану санації підприємства.

43. Провести аудит фінансової сфери підприємства, проаналізувати причини кризи, сильні і слабкі сторони підприємства. Здійснити експертну оцінку запланованих санаційних заходів. Визначити конкретні внутрішні та зовнішні джерела фінансової стабілізації господарства.

44. Ознайомитись з фінансовим механізмом реорганізації суб'єкта підприємництва. Розробити програму реструктуризації підприємства. Скласти передавальний (розподільний) баланс для господарства.

45. Вивчити склад, структуру та ефективність використання основних засобів підприємства. Визначити вплив амортизаційної політики на фінансовий стан підприємства.

46. Розглянути динаміку капітальних вкладень господарюючих суб'єктів та оцінити ефективність їх здійснення. Проілюструвати результати розрахунків графічно.

47. З допомогою матриці SWOT-аналізу та інших даних господарюючого суб'єкта оцінити інвестиційну привабливість підприємства та напрями її удосконалення.

48. Проаналізувати особливості фінансування реальних інвестиційних проектів. Визначити доцільність вкладення коштів в реальні інвестиційні проекти. Провести розрахунок загальних потреб в інвестиційних ресурсах підприємства.

49. Дослідити порядок формування інвестиційних ресурсів підприємства в досліджуваному підприємстві за останні три роки. Охарактеризувати основні його інвестиційні ресурси.

50. Проаналізувати проектні ризики, що характеризують інвестиційну діяльність в досліджуваному підприємстві, провести аналіз чутливості для інвестиційного проекту даного підприємства за останні роки. Зробити відповідні висновки. Проілюструвати результати розрахунків графічно.

51. Розглянути обсяги реальних інвестицій досліджуваного підприємства та розробити план доходів і витрат по реальних інвестиціях в розрізі окремих звітних періодів (кварталів). Дослідити доцільність фінансування інвестиційних проектів (реальних інвестицій) з допомогою таких показників як чиста приведена вартість (NPV), період окупності (PBP), індекс прибутковості (PI). Обрати серед можливих інвестиційних проектів найкращий.

52. Оцінити можливі інвестиційні проекти з допомогою показника внутрішньої норми рентабельності (IRR) та обрати серед них найкращий. Проілюструвати результати розрахунків графічно. Розрахувати середньозважену вартість капіталу (WACC) та з'ясувати, чи варто приймати інвестиційні проекти. Визначити, за якої структури джерел фінансування та їх вартості дані інвестиційні проекти будуть прийнятними для підприємства.

53. Розрахувати чисту приведену вартість (NPV), період окупності (PBP), індекс прибутковості (PI) та внутрішню норму рентабельності (IRR) по певному інвестиційному проекту підприємства. За ставку дисконтування

взяти середньозважену вартість капіталу (WACC). Визначити, яким буде висновок щодо прийняття інвестиційного проекту, при умові врахування фактору інфляції (чи відрізнятимуться значення показників оцінки інвестиційного проекту). Пояснення підкріпити розрахунками. Дослідити, чи буде прийнятним проект, якщо вартість позикових коштів зросте на 5 %.

54. Вивчити інвестиційну стратегію підприємства. Розглянути джерела формування інвестиційних ресурсів та шляхи їх оптимізації. Оцінити інвестиційні ризики по декількох проектах суб'єкта господарювання.

55. Вивчити річний календарний план інвестиційного проекту для досліджуваного підприємства та капітальний бюджет за останній рік. Дослідити програму нейтралізації проектних ризиків підприємства та визначити основні фактори, що впливають на рівень інвестиційних ризиків досліджуваного підприємства. Обґрунтувати форми виходу підприємства з інвестиційної програми.

56. Визначити оптимальну структуру капіталу підприємства. Вивчити певний подільний інвестиційний проект (обов'язково з'ясувати його доходність). Знаючи величину та вартість можливих внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування інвестиційного проекту, граничний розмір капіталовкладень, розрахувати оптимальний капітальний бюджет підприємства.

57. З'ясувати оптимальну структуру капіталу підприємства. Ознайомитись із декількома незалежними один від одного проектами господарства. Знаючи величину та вартість можливих внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування інвестиційних проектів, розрахувати оптимальний капітальний бюджет підприємства.

58. Провести моніторинг інвестиційного портфеля підприємства-інвестора на певну дату. Зробити відповідні висновки.

59. Проаналізувати ефективність фінансових інвестицій підприємства за різними методиками. Оцінити ризики вкладення коштів підприємства в цінні папери.

60. Здійснити фундаментальний аналіз цінних паперів інвестиційного фонду, здійснити підбір фінансових інструментів у портфель підприємства за результатами проведеного аналізу. Оцінити сформований інвестиційний портфель, застосувавши дані Інтернет-ресурсу про котирування цінних паперів на початок і на кінець місяця та дані Інвестгазети (<http://aaa.com.ua>; <http://www.sokrat.kiev.ua>; <http://www.kinto.com.ua>; <http://www.pfts.com.ua>; <http://www.art-capital.com.ua>; <http://www.investgazeta.net>.). Зробити відповідні висновки.

61. Вивчити порядок оперативного управління реструктуризацією портфеля фінансових інвестицій в досліджуваному підприємстві за останні три роки. Охарактеризувати основні методи реструктуризації, програму нейтралізації проектних ризиків підприємства та визначити основні фактори, що впливають на рівень інвестиційних ризиків досліджуваного підприємства.

62. Проаналізувати стан розрахунків досліджуваного підприємства з Пенсійним фондом по сплаті єдиного соціального внеску за останні три роки.

Проілюструвати результати розрахунків графічно. Перевірити правильність нарахування та сплати єдиного соціального внеску.

63. Вивчити систему фінансового управління в банківській установі. Навести методики та конкретні розрахунки, на підставі яких приймаються рішення.

64. Розглянути систему планування ресурсів банківської установи та формування резервів для покриття можливих втрат.

65. Дослідити стан управління власним капіталом банківської установи та обґрунтувати напрями його удосконалення.

66. Дослідити стан управління пасивами банківської установи та обґрунтувати напрями його удосконалення.

67. Дослідити стан управління активами й позабалансовою діяльністю банківської установи та обґрунтувати напрями його удосконалення.

68. Дослідити стан управління кредитним портфелем банківської установи та обґрунтувати напрями його удосконалення.

69. Охарактеризувати особливості кредитної політики банківської установи та обґрунтувати напрями її удосконалення.

70. Дослідити стан управління портфелем цінних паперів банківської установи та обґрунтувати напрями його удосконалення.

71. Дослідити стан управління активами та пасивами банківської установи та обґрунтувати напрями його удосконалення.

72. Дослідити стан управління банківськими ризиками в банківській установі та обґрунтувати напрями його удосконалення.

73. Дослідити стан управління ліквідністю банківської установи та обґрунтувати напрями його удосконалення.

74. Проаналізувати формування депозитних рахунків та оцінка ефективності інвестиційної діяльності підприємства. Розглянути особливості формування депозитних ресурсів банків та фінансової поведінки вкладників. Провести моніторинг банківських депозитів та управління депозитними ресурсами банків. Запропонувати основні заходи поліпшення оптимізації управління депозитними ресурсами банків і підвищення довіри до них.

75. Розглянути основні складові системи антикризового управління фінансами та доміанти фінансової безпеки підприємств. Провести діагностику факторів впливу щодо фінансування підприємства в умовах фінансової кризи. Здійснити оцінку позикового капіталу в умовах антикризового фінансування підприємства. Дослідити можливості мобілізації внутрішніх резервів фінансування підприємств для зміцнення його безпеки. Запропонувати основні заходи до антикризового фінансування підприємства та зміцнення стійного стану.

76. Розглянути особливості контролінгу фінансових ризиків на підприємстві. Здійснити оцінку фінансових ризиків підприємства з використанням сучасних інструментів контролінгу. Визначити ризики фінансового стану підприємства та провести діагностику банкрутства у процесі контролінгу фінансових ризиків. Запропонувати основні напрями підвищення ефективності контролю фінансових ризиків підприємства.

77. Охарактеризувати сучасний стан системи фінансового регулювання підприємств аграрного сектору України. Розглянути бюджетні методи фінансової підтримки підприємств агробізнесу. Пояснити податкове регулювання в системі державного впливу на розвиток аграрного виробництва. Проаналізувати системи банківського кредитування аграрних підприємств. Вивчити цінове регулювання та інвестиційну політику в аграрному секторі економіки.

78. Окреслити основні класифікаційні ознаки банківських ризиків. Дослідити ризики, які притаманні банківським установам та систему управління ними на прикладі конкретної банківської установи.

79. Дослідити сутність та зміст банківських продуктів, операцій, послуг та проаналізувати їх на прикладі конкретної банківської установи.

80. Визначити основні операційні ризики комерційного банку та шляхи їх зменшення на прикладі конкретного банку.

81. Дослідити процес створення міжбанківських об'єднань в Україні та причини їх формування.

82. Окреслити систематичні та несистематичні банківські ризики та шляхи їх зменшення на прикладі конкретної банківської установи.

83. Дослідити сутність моральних ризиків та асиметрію інформації в банківській діяльності на прикладі конкретного комерційного банку.

84. Дослідити процес формування системи ризик-менеджменту в банківській діяльності на прикладі конкретного комерційного банку.

85. Дослідити ризик незбалансованої ліквідності комерційного банку та основні шляхи його зменшення. Дослідження провести на прикладі певного комерційного банку.

86. Дослідити процес кредитування як одну із базових активних операцій комерційного банку. Окреслити процентний ризик банку та шляхи його зменшення. Дослідження провести на прикладі певного комерційного банку.

87. Визначити сутність та напрями забезпечення фінансової безпеки банку. Визначити базові індикатори фінансової безпеки банку. Дослідження здійснити на прикладі конкретної банківської установи.

88. Дослідити процес диджиталізації в банківській діяльності та основні шляхи його втілення в межах певного комерційного банку.

89. Дослідити процес диджиталізації банківської установи в контексті банківських операцій та послуг. Дослідження здійснити на прикладі конкретної банківської установи.

90. Дослідити сутність банкінгу в смартфоні та його втілення в межах конкретного банку.

91. Дослідити можливості мобільного додатку для смартфонів старшого стосовно здійснення банківських операцій та послуг.

92. Дослідити діяльність банківських служб у сфері функціонування банків та проаналізувати їх можливості і перспективи подальшого розвитку.

93. Дослідити структуру банківських ресурсів та її ефективність на прикладі конкретного комерційного банку.

94. Дослідити структуру активів банку та її ефективність на прикладі конкретного комерційного банку.

95. Дослідити активні операції комерційного банку та їх ефективність.

96. Дослідити інвестиційну діяльність комерційного банку та її ефективність.

97. Дослідити кредитний портфель комерційного банку та процес управління ним.

98. Дослідити стан дотримання економічних нормативів комерційним банком. Охарактеризувати додаткові вимоги НБУ стосовно економічних нормативів для системно важливих банків.

99. Дослідити розрахунково-касові операції банків та шляхи їх втілення в реаліях сучасних диджиталізованих аспектів.

100. Дослідити операції комерційного банку з векселями. Дослідження здійснити на прикладі конкретної банківської установи.

101. Дослідити операції комерційних банків в іноземній валюті. Дослідження здійснити на прикладі конкретної банківської установи.

102. Дослідити факторингові та форфейтингові операції комерційного банку. Означити перспективи розвитку факторингових та форфейтингових операцій комерційних банків в Україні.

103. Дослідити трастові операції комерційного банку в розрізі юридичних та фізичних осіб. Означити перспективи розвитку трастових операцій комерційних банків в реаліях України.

104. Дослідити лізингові операції комерційних банків та перспективи їх розвитку в Україні. Дослідження здійснити на прикладі конкретної банківської установи.

105. Дослідити гарантії і поручительства як комісійно-посередницькі операції комерційних банків та перспективи їх подальшого розвитку в Україні. Дослідження здійснити на прикладі конкретного комерційного банку.

106. Дослідити діяльність мобільних банків в Україні та перспективи їх подальшого розвитку в межах країни.

107. Дослідити систему безпеки банкінгу в Україні. Визначити сутність електронної системи захисту, кібербезпеки, криптографічного захисту, блокчейну, токенизації платежів та захисту персональних даних.

108. Дослідити диджиталізовані інновації банківської бізнесу в Україні та перспективи їх подальшого розвитку враховуючи зарубіжний досвід.

109. Дослідити питання соціальної відповідальності банківського сектору України та можливості її удосконалення.

110. Дослідити методичний інструментарій оцінки фінансових ризиків на підприємстві та оцінити фінансові ризики підприємства використовуючи даний механізм.

111. Окреслити основні механізми нейтралізації фінансових ризиків на підприємстві та можливості їх застосування в реаліях конкретного підприємства.

112. Дослідити процес управління фінансовим ризиком в операційній

діяльності підприємства.

113. Дослідити процес управління фінансовим ризиком в інвестиційній діяльності підприємства.

114. Дослідити вплив на діяльність підприємства систематичних та несистематичних ризиків та означити механізми їх нейтралізації. Дослідження провести на прикладі конкретного підприємства.

115. Дослідити процес управління фінансовим ризиком на стратегічному та операційному рівні. Дослідження провести на прикладі конкретного підприємства.

116. Дослідити зарубіжний досвід управління фінансовими ризиками підприємства та можливості його втілення в реаліях українських підприємств.

117. Провести фундаментальний аналіз фондового ринку.

118. Оцінити основні інструменти фондового ринку.

119. Проаналізувати стан та тенденції міжнародного фондового ринку.

120. Визначити брокерську діяльність з цінними паперами.

121. Оцінити стан та тенденції розвитку ринку корпоративних цінних паперів.

122. Охарактеризувати та оцінити операції на фондовій біржі.

123. Використовуючи фактичні дані підприємства, спрогнозувати рух грошових коштів по основній, інвестиційній, фінансовій діяльності на наступний квартал. Враховуючи плановий рух грошових коштів від операційної та інвестиційної діяльності визначити потребу в зовнішньому фінансуванні підприємства. Розглянути найбільш оптимальні джерела фінансування підприємства, пропозиції обґрунтувати та підтвердити практичними розрахунками.

124. Розглянути можливості використання у фінансових розрахунках підприємства формул вартості грошей в часі (особливо при взятті позик, плануванні придбання основних засобів тощо). Пропозиції обґрунтувати та підтвердити розрахунками.

125. Проаналізувати обсяги реалізації та виручку по певному виду продукції. Розрахувати точку беззбитковості (поріг рентабельності) та оцінити досягнення її підприємством, визначити порогову кількість, запас фінансової міцності (в грошовому та натуральному вираженні) по даній продукції. Спрогнозувати зміну порогу рентабельності та порогової кількості залежно від зростання (зниження) змінних та постійних витрат.

126. Розрахувати точку беззбитковості (поріг рентабельності) та оцінити досягнення її підприємством, визначити порогову кількість, запас фінансової міцності (в грошовому та натуральному вираженні) по певній продукції. Спрогнозувати яким повинен бути обсяг реалізації (у натуральному вираженні) та виручка від реалізації для того, щоб підприємство отримало певну величину прибутку (на основі операційного важеля).

127. Розглянути силу впливу операційного важеля по окремому виду продукції підприємства. З'ясувати на скільки процентів зміниться прибуток, якщо виручка від реалізації скоротиться на 10 %, зросте на 5 %. Чому дорівнює процент зниження виручки від реалізації, при якому підприємство повністю втрачає

прибуток і знову стає на поріг рентабельності (тобто прибуток знижується на 100 %)?

128. Розрахувати економічно-обґрунтований обсяг замовлення для певного виду матеріальних ресурсів та порівняти його з фактичним розміром. Проаналізувати структуру сумарних витрат, пов'язаних із товарно-матеріальними запасами даного виду матеріалів (витрати на зберігання та витрати на розміщення і виконання замовлення). Розрахувати економічно-обґрунтовану кількість замовлень за рік та момент наступного замовлення.

129. Охарактеризувати методику розрахунку резерву сумнівних боргів в господарстві. Використовуючи дані щодо величини безнадійних боргів підприємству, визначити необхідний розмір формування резерву сумнівних боргів на наступний рік за декількома іншими методиками. Порівняти, чи на багато відрізняються результати обчислень. Якщо підприємство взагалі не використовує практику формування резерву сумнівних боргів, необхідно навести переваги та обґрунтувати необхідність її впровадження. Який на Вашу думку метод визначення резерву сумнівних боргів варто обрати господарству, свій вибір пояснити.

130. Визначити тип кредитної політики підприємства по певному виду продукції. Розрахувати доцільність зміни умов кредитування покупців за методом граничного аналізу та методом аналізу кінцевих результатів. Перевірити, чи не суперечать результати обчислень один одному, та пояснити їх.

131. Провести аналіз залишку грошових коштів на рахунках в банку та касі підприємства на певну дату складання балансу. Розрахувати оптимальний залишок грошових коштів для підприємства за моделями Баумоля та Міллера-Орра. Порівняти його із фактичною величиною. Розглянути можливості та перешкоди використання зазначених моделей на підприємстві.

132. Розглянути складові власного та позикового капіталу, оцінити вартість кожної його складової та визначити середньозважену вартість усього капіталу підприємства. Зробити висновки про мінімальну доходність інвестиційних проектів, яка робитиме їх прийнятними за даної середньозваженої вартості капіталу.

133. Визначити фактичну структуру капіталу підприємства та оптимізувати її за критеріями максимізації рівня фінансової рентабельності, мінімізації середньозваженої вартості капіталу, мінімізації рівня фінансових ризиків. Порівняти фактичну структуру капіталу із оптимальною. Проаналізувати, чи відрізняються результати розрахунків, якщо так, то зробити відповідні пояснення. Оцінити можливість приведення фактичної структури капіталу господарства до оптимальної.

134. Дослідити практику використання лізингу на підприємстві. Вивчити договір лізингу та ознайомитись із особливостями нарахування плати за лізингові послуги. Скласти графік лізингових платежів. Оцінити ефективність лізингу в господарстві та можливості використання довгострокового кредиту як альтернативи лізингу.

135. Вивчити методику складання бюджету витрат на збут, бюджету

матеріалів, бюджету витрат на оплату праці, бюджету загальновиробничих витрат, бюджету адміністративних витрат. Проаналізувати зазначені бюджети за попередній період та їх відповідність фактичним даним. Вивчити механізм внесення відповідних корективів. Скласти деякі із проаналізованих бюджетів на наступний період (3–4 бюджети).

136. Розрахувати ефект фінансового левериджу та запропонувати оптимальну структуру капіталу для підприємства.

137. Дослідити основні напрямки розрахунково-касової роботи банку та можливості її покращення. Досліджуючи фінансову звітність комерційного банку сформувати прогноз руху грошових коштів за поточними рахунками та скласти прогнозний бюджет банку.

138. Ідентифікувати основні види грошових потоків за видами діяльності банку та скласти прогнозний бюджет банку.

139. Дослідити активні операції банку. Визначити їх динаміку та структуру. Обґрунтувати доцільність формування даної структури активних операцій. Визначити активні операції, що приносять найбільший прибуток банку та проаналізувати їх питому вагу у складі активних операцій банку. Визначити можливості фінансового інструментарію управління активними операціями комерційного банку.

140. Дослідити пасивні операції комерційного банку: їх структуру та динаміку. Визначити найдешевші джерела залучення ресурсів комерційним банком та їх питому вагу у структурі капіталу банку. Сформувати оптимальну структуру капіталу банку балансуючи між ризиком та максимізацією прибутку.

141. Дослідити прострочену заборгованість клієнтами банків та політику банків з метою отримання даної заборгованості (реструктуризація боргу, відстрочка плати за користування кредитними коштами, уніфікація позик тощо).

142. Дослідити борги банківської установи та можливості до їх зменшення на основі механізмів реструктуризації, сек'юритизації боргу, уніфікації позик.

143. Дослідити позабалансові джерела формування фінансових ресурсів комерційного банку та можливості до збільшення активних операцій завдяки даним джерелам.

144. Дослідити інвестиційну діяльність комерційного банку та управління даною діяльністю з використанням інструментів фінансового менеджменту.

145. Дослідити етапи бюджетування банківського продукту за життєвим циклом банківського продукту.

6. Вимоги до баз практики

Практика студентів Університету проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики студентів освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок ступеня

вищої освіти магістр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Базами практики можуть бути підприємства різних галузей національної економіки, банківські установи, кредитні спілки, страхові компанії та професійні учасники фондового ринку, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Виробнича практика проводиться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), які залучаються для проведення виробничої практики студентів, мають відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає освітньо-професійній програмі Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

7. Організація проведення практики

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики студентів освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок ступеня вищої освіти магістр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, є:

- розробка наскрізної і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;

- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, на факультеті – декан, на кафедрі – завідувач кафедри.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету.

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів.

Виробнича практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно з програмою практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів із охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не повинна перевищувати десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (в установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, студенти можуть бути зараховані на штатну посаду.

Керівник виробничої практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає на кафедру звіт керівника виробничої практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством і внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього

розпорядку та контролює їх дотримання;

- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;

- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;

- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять виробничу практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;

- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;

- отримати документи для проходження практики;

- ознайомитися з програмою практики;

- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;

- своєчасно прибути на базу практики;

- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);

- виконувати завдання, передбачені програмою практики;

- підготувати звітну документацію з практики;

- своєчасно подати звіт з практики та захистити його перед комісією.

8. Вимоги до звітної документації з практики

Після закінчення терміну виробничої практики у встановлений строк студенти звітують про її результати перед випусковою кафедрою (кафедра фінансів, банківської справи та страхування). Результати проходження виробничої практики оформляються звітом, де висвітлюються всі розділи програми практики та додатки до них. Студент складає звіт з виробничої практики одночасно з її проходженням на відповідному робочому місці. Студенти, крім цього, подають матеріали про виконання індивідуального завдання.

Звіт – це опис реальних механізмів і процедур фінансової роботи (обліково-аналітичної роботи, автоматизації обліку, фінансового управління) суб'єкта підприємництва. В ньому не дозволяється переказувати інформацію з підручників і нормативних документів. Текст звіту має бути проілюстрований відповідними таблицями й рисунками.

Звіт повинен мати титульний аркуш і змістовну частину. По змісту та обсягу звіт повинен відповідати вимогам практики і відображати всі види робіт, передбачені навчально-методичними документами. Змістовна частина має складатися з таких розділів (з урахуванням змісту виробничої практики):

Вступ

Розділ 1. Загальна характеристика та організаційна структура підприємства

Розділ 2. Фінансово-економічна характеристика підприємства

Розділ 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки на підприємстві.

Розділ 4. Індивідуальне завдання.

Висновки

Список використаних джерел (за необхідності)

Додатки

В кінці звіту і, відповідно, по розділах студент у вигляді висновків узагальнює практику та формулює пропозиції щодо вдосконалення досліджуваних питань (в тому числі індивідуального завдання).

Обсяг звіту з виробничої практики повинен складати не більше 30 сторінок.

В додатках слід навести схеми, таблиці та первинні документи, пов'язані зі змістом розділів практики. Додатки мають включати всі документи, що оформлялися студентом відповідно до програми практики. Слід також додати копії форм фінансової звітності підприємства й інші форми, що використовувались для аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємництва.

Керівник практики від бази практики ознайомлюється зі звітом виробничої практики.

До звіту прикладається щоденник практики. В ньому згідно з строками практики зазначаються дати прибуття й вибуття студента-практиканта, які завіряються підписом керівника практики від підприємства та печаткою. Щоденник практики повинен містити календарний графік проходження практики, який складається на основі програми практики. Послідовність вивчення тем і кількість годин може змінюватися залежно від досліджуваного суб'єкта підприємництва. Календарний графік проходження практики підписується керівниками практики від кафедри та від підприємства (організації, установи) й завіряється печаткою. В розрізі кожного виду роботи з урахуванням програми практики записи у щоденнику можуть бути по кожному дню з фіксацією роботи, яку виконував студент. В останній день практики керівник практики від підприємства (організації, установи) дає відгук і оцінку (незадовільно, задовільно, добре, відмінно) роботи студента на практиці, завіривши їх підписом і печаткою.

9. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Підготовка звіту здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності. Текст звіту з практики перевіряється на наявність текстових запозичень згідно Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики, річна фінансова звітність (за потребою статистична, податкова, бухгалтерська документація, фінансова звітність з поквартальною розбивкою).

Звіт з виробничої практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету.

За підсумками виробничої практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік із практики виставляється протягом перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів із виробничої практики наведена в табл. 8 та табл. 9.

Таблиця 8

Схема нарахування балів з виробничої практики

Види робіт, що підлягають оцінюванню		Максимальна кількість балів
Результати проходження практики студентом, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики		0-30
Якість оформлення і змістовність наповнення щоденника та звіту з практики		0-20
Виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики		0-9
Загальна кількість балів, нарахована керівником практики від кафедри (до захисту)		0-59
Презентація студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії		0-41
Підсумкова оцінка:	кількість балів: за 100-бальною шкалою	
	за 4-бальною шкалою	
	оцінка ЄКТС	

Таблиця 9

Шкала та критерії оцінювання виробничої практики

Кількість балів	Критерії оцінювання
Результати проходження практики студентом, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики	
16-30	робота студента на базі проходження практики оцінена керівником на високому рівні, що свідчить про опанування програми практики, високий рівень теоретичних знань та вмінні застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях та показує вміння використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;

	здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства; визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізм фінансування інвестиційних проєктів.
11-15	робота студента на базі проходження практики оцінена керівником на середньому рівні, що свідчить про опанування програми практики, середній рівень теоретичних знань та вмінні застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях та показує вміння використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства; визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізм фінансування інвестиційних проєктів.
6-10	робота студента на базі проходження практики оцінена керівником на середньому рівні, що свідчить про часткове опанування програми практики, середній рівень теоретичних знань та вмінні використовувати

	фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства; визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізм фінансування інвестиційних проєктів.
0-5	робота студента на базі проходження практики оцінена керівником на низькому рівні, що свідчить про часткове опанування програми практики, низький рівень теоретичних знань та показує вміння використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства; визначати стратегічні напрями розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу аграрної сфери, ефективність управління ним та механізм фінансування інвестиційних проєктів.
Якість оформлення і змістовність наповнення щоденника та звіту з практики	

16-20	правильне оформлення роботи відповідно до стандартів, відсутність орфографічних помилок, науковість стилю викладення, чітке, повне і послідовне розкриття кожного питання плану, і теми роботи в цілому. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.
11-15	звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи, але є певні невідповідності. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Правильне оформлення роботи відповідно до стандартів, науковість стилю викладення, чітке, повне і послідовне розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому.
6-10	Завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недопрацьована або оформлена з помилками. Щоденник не вірно оформлено.
0-5	нечітке, неповне розкриття кожного питання плану і теми в цілому, наявність орфографічних і синтаксичних помилок. Щоденник не вірно оформлений
Виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики	
7-9	Виконання індивідуального завдання в повному обсязі, що свідчить про опанування програми практики, високий рівень теоретичних знань та вмінні застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях
4-6	Виконання індивідуального завдання в неповному обсязі, що свідчить про опанування програми практики, середній рівень теоретичних знань та вмінні застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях
0-3	Виконання індивідуального завдання частково, що свідчить про часткове опанування програми практики, низький рівень теоретичних знань
Презентація студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії	
30-41	здобувач вищої освіти виявив глибоке розуміння основних проблем діяльності бази практики, досконале володіння її матеріалами, дав кваліфіковані відповіді на задані йому питання і подав істотні докази на захист висунутих в роботі окремих положень, пропозицій та рекомендацій, що свідчить про вміння застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.
20-29	здобувач вищої освіти виявив глибоке розуміння основних проблем діяльності бази практики, досконале володіння її матеріалами, але допускає помилки при відповідях на задані йому питання; що свідчить про вміння застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з

	дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів
11-19	здобувач вищої освіти оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, допускає незначні порушення логічності й систематичності викладу; ввів елементи наукової новизни, однак не може в достатній мірі сформулювати власні пропозиції і практичні рекомендації, що свідчить про вміння застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень; використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
0-10	здобувач вищої освіти на задовільному рівні втілює визначені в освітньо-професійній програмі Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок другого (магістерського) рівня програмні результати навчання; оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, але допускає порушення логічності й систематичності викладу; нечітко сформульовані або відсутні власні пропозиції і практичні рекомендації; на захисті продемонстрував неглибокі знання теми дослідження, не зумів відповісти на окремі запитання членів комісії

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз : теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 328 с.
2. Банківська система : підруч. / [М. Крупка, Є. Андрушак, Н. Пайтра та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.
3. Банківська система : навч. посіб. / укл.: П.О. Нікіфоров, О.М. Гладчук, М.Г. Марич, М.П. Федішин. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с.
4. Боронос В. Г., Плікус І. Й. Управління фінансовою санацією підприємств : підруч. Суми : СДУ, 2022. 459 с.

5. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
6. Гаватюк Л.С., Юрій Е.О., Корбутяк А.Г., Сокровольська Н.Я. Управління фінансовими активами : навч. посіб. Чернівці, 2021. 170 с.
7. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
8. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Коваль Н. О., Ткачук Л. М. Банківський менеджмент : навч. посіб. 3-те вид., доп. Вінниця : ВНТУ, 2022. 170 с.
9. Калініченко З. Д. Ризик-менеджмент : навч. посіб. для здобувачів спец. 051 «Економіка» та 073 «Менеджмент». Дніпро : ДДУВС, 2021. 224 с.
10. Клапків Л.М., Клапків Ю.М., Свірський В.С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній : теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М., 2020. 171 с.
11. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 р. № 2597-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
12. Кризов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. 3-тє видання, доп. і перероб. Київ : Видавничий дім "Кондор", 2020. 396 с.
13. Кучерівська С. С. Страховий менеджмент. Фінанси, банківська справа та страхування. Управління фінансами : мікро- і макрорівень : підруч. для магістрів / за ред. проф. П. О. Нікіфорова, доц. Н. А. Бак. Чернівці, 2021. 235 с.
14. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2020. 256 с.
15. Левицький В.В. Банківський менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 102 с.
16. Опальчук Р. М. Страховий менеджмент : навч. посіб. Київ : ЦП «Компринт», 2023. 251 с.
17. Пильнова В.П. Фінансова санація і банкрутство підприємств : навч. посіб. Київ : ДУТ, 2021. 164 с.
18. Полінкевич О. М., Лещук В. П. Фінансова санація та банкрутство підприємств : підруч. Київ : Центр навч. літ-ри, 2019. 400 с.
19. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV [із змінами та доповненнями]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>
20. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
21. Про фінансові послуги та фінансові компанії : закон України від 14.12.2021 р. № 1953 IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
22. Про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: інструкція : постанова Правління НБУ від 29.07.2022 р.

№ 163, із змінами і доп. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>

23. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV [із змінами та доповненнями]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>

24. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.

28. Про затвердження примірних форм плану санації боржника у справі про банкрутство та плану реструктуризації боргів боржника у справі про неплатоспроможність : Наказ Міністерства юстиції України від 24.10.2019 р. № 3258/5. URL: <https://minjust.gov.ua/m/normativno-pravovi-akti-z-pitan-bankrutstva>

29. Про затвердження Порядку погодження планів санації : Наказ Фонду державного майна України від 04.03.2020 р. № 403. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0334-20#Text>

30. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : постанова Правління НБУ від 30 червня 2016 р. № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>

31. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. та ін.; за заг. ред. С.С. Арутюнян, М.І. Іоргачова. Харків : «Діса плюс», 2020. 312 с.

32. Сороківська М.В., Юсипович О.І. Фінансовий менеджмент : (математичний інструментарій) : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 281 с.

35. Тридід О.М., Азаренкова Г.М., Біломістний О.М., Орехова К.В. Фінансовий менеджмент у запитаннях та відповідях : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 382 с.

36. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : Вид-во ПП«Астроя», 2020. 434 с.

37. Трусова Н. В., Терещенко М. А. Фінансовий аналіз підприємства : навч. посіб. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2019. 272 с.

38. Управління фінансовою санацією підприємства : навч. посіб. / укладачі: Н. О. Ковальчук, М. П. Федішин, А. В. Жаворонок, А. С. Абрамова. Чернівецький нац. ун-т імені Ю. Федьковича імені ЧНУ, 2020. 224 с.

39. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.

40. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с

41. Школьник І. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.

Допоміжні

1. Борисюк О.В. Страховий менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 102 с.
2. Власюк С. А. Страховий менеджмент в умовах глобалізаційних процесів в Україні. *Бізнес інформ*. 2021. № 7. С. 207-212. URL: <https://lib.udau.edu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/f78a59c3-c952-4997-b481-e9f15f375bf7/content>
3. Дроботя Я. А., Дорошенко О. О. Мінімізація фінансових ризиків під час здійснення кредитних операцій комерційного банку. *Трансформаційні зміни національної економіки в умовах євроінтеграції*: збірник тез VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Дубляни (7-8 грудня 2022 року). Дубляни, 2022. С. 45-47. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/13765>
4. Запорожець С. В., Бартош О. М. Роль контролінгу в управлінні банком. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/76.pdf
5. Заславська О. І. Банківський та страховий менеджмент : методичні рекомендації. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2020. 22 с.
6. Ільчук М.М., Яворська В.О., Радько В.І. Організаційні засади здійснення біржових операцій на біржовому ринку. *Інфраструктура ринку*. 2021. № 52. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/52_2021/6.pdf
7. Ковальчук В. Г., Гриженко А. С. Сучасні персонал-технології у системі управління персоналом банку. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 29. С. 144–150. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/23.pdf
8. Кисільова І. Ю. Страховий менеджмент : конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 153 с.
9. Кондратенко Н. О. Великих К.О. Фінансовий аналіз : конспект лекцій для студентів бакалаврату усіх форм навчання спец. 281 – Публічне управління та адміністрування. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. Бекетова, 2020. 166 с.
10. Кривенко Ю.В. Іноземні інвестиції та їх залучення в економіку України за допомогою фондового ринку. *Економічний вісник університету. Економічна теорія*. Переяслав, 2022. № 54. С. 136–144.
11. Клапків Ю. М., Свірський В. С. Проблеми функціонування ринку страхових послуг в умовах поширення COVID-19. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 2. С. 5–9. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/40991>
12. Кучерівська С. С. Державне регулювання на фінансовому ринку України. Фіскальна та монетарна політика економічного розвитку України : монографія / за заг. ред. П. О. Нікіфорова, І. Я. Ткачук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 256 с.

13. Лесюк А.С. Методика комплексної оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 83–88.
14. Москвін Б. Банкрутство як механізм антикризового управління підприємством. *Вісник КНТЕУ*. 2020. № 2. С. 58-68.
15. Рузакова О. В. Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 2. Том 1. С. 7-13.
16. Семенова С. М. Санація балансу для покращення фінансового стану підприємства. *Review of transport economics and management*. 2020. Вип. 3(19). С. 164-176.
17. Сосновська О.О., Горач І.В. Особливості управління інвестиційною діяльністю страхових компаній. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2021. №1(7). С.103–114
18. Сосновська О.О, Арабаджи К.В. Факторний аналіз формування страхових резервів страховика. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*, 2022. № 1(9), С. 34–45.
19. Стащук О. В. Фінансовий менеджмент : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього ступеня «магістр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Луцьк : «Вежа», 2021. 109 с.
20. Стешенко О. Д. Страховий менеджмент : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 50 с.
21. Татар М. С., Гребенікова О. В., Ковальчук І. Г. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в умовах глобальних викликів. *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С. 371–378.
22. Татаринцева Ю.Л., Яковлева В.В, Механізм забезпечення фінансової безпеки страхової компанії. *Актуальні аспекти розвитку науки і освіти: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників та молодих науковців* (Одеса, 08-09 грудня 2022 р.), Одеський державний аграрний університет. Одеса, 2022. С. 638.
23. Томілін, О., Краснікова, О., Гечбаія, Б., Зоря, С., Дроботя, Я., & Синиця, Ю. (2023). Управління ризиками в аграрному секторі: фінансовий аспект. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(51), 147–162. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.51.2023.4096>
24. Третьякова О.В., Харабара В.М., Грешко Р.І. Фондовий ринок України: особливості функціонування в сучасних умовах. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 103–107. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2020/20.pdf
25. Чумак В. Д. Антикризове управління сільськогосподарськими підприємствами. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : матеріали IV всеукр. наук.-практ. інтерн.-конф.*, м. Полтава, 31 березня 2021 р. Полтава, 2021. С. 522–524.

26. Чумак В. Д., Гвізджинська І. Ю. Прогнозування можливого банкрутства підприємств на основі дискримінантного аналізу. *Економіка та суспільство*. 2021. № 29. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-25>.

27. Чумак В., Бражник Л. Антикризове фінансове управління сільськогосподарськими підприємствами. *Забезпечення сталого розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф.*, м. Кам'янець-Подільський, 12 квітня 2024 р. Кам'янець-Подільський, 2024. С. 254–257.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Державної податкової служби. URL: <https://tax.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/ua/>

4. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://exporsk.com.ua/images/docs /2018/GovBonds_Presentation.pdf

5. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>.